

Prof. Dr. Coşkun ÖZDEMİR

Onu "Cehaletin böylesi tahsil ile mümkündür", "Türkiye doğuya doğru yol alan bir gemide batıya doğru koşan insanların yaşadığı bir ülkedir" sözleri ile tanıyorduk. Daha sonra bu memlekette "Bilgiler ilgisiz, ilgililer bilgisiz" dediğini öğrendik. Bu sözler dilden dile dolaşırdı. İlginç hem de çok ilginç bir insan olduğu tartışma götürmez. Ama doğrusu **Orhan Karaveli**'nin kitabı yayımlanıncaya kadar tek satır yazmadan göçüp giden bu çok çarpıcı, çok olağan dışı insanın çevresini, dostlarını, ilişkilerini bilmiyor, tanıyorduk. Orhan Karaveli kuşkusuz övgüye değer büyük, çok büyük bir emekle, araştırmacılıkla ve de ustalıkla ortaya çok önemli bir eser koydu. Doğrusu Karaveli bu çabayı göstermeseydi ciddi bir eksiklik, bir boşluk sürüp gidecekti. Geçen yıl yayımlanan bu sürükleyici kitabı okuyanlar bu çok şaşırtıcı insanı tanımakla kalmamış aynı zamanda yakın tarihimize ait az bilinen pek çok olayı ve insanı hem de değişik açılardan anlamak, öğrenmek fırsatını bulmuşlardır. Onun aile bireyleri, yakınları, dostları, sevdiği insanlar, kadınlar, girip çıktığı, üstlendiği çeşitli işler hepsi birbirinden ilginç. Bu kitap sayesinde bu çevreyi tanımak da büyük kazanç. **Nilüfer Hanım, Münevver Hanım, Ahmet İsvan**'ın annesi **Ulviye Hanım** ve sevdiği (**Mizyal** adını verdiği) **Belkis Hanım**, Prof. **Fatma Koray**, **Neşe Can Hanım** unutulmaz isimler. Yalnız hanımlar değil, ünlü matematikçi Ord. Prof. **Ali Yar** ve Ahmet ve **Mehmet İsvan**, **Kazım Taşkent** gibi erkek kişiliklerle de karşılaşılıyorsunuz.

Dost sofralarının çok aranan konuğu bu yalnız adam, dünyaya nimetlerine zerre kadar önem vermeyen bu olağan dışı olduğu kadar olağanüstü insan yaman bir entelektüel aynı zamanda. **Lamartin** okuyan bir çımacı, nefis Fransızca konuşan bir ateşçi.

Bu sigara içmez, alkol almaz ama tarih, sosyoloji, felsefe ve metafizikten vukufla söz eden kronik bekârı dost ve arkadaş eşleri evlerine davet etmek için yarışır. Onu dinlemek, sohbetinden yararlanmak için. Aca- ba bugün bu tüketim çılgınlığında kirlenen, yozlaşan dünyamızda bu tür sohbetleri arayan kadınlarımız var mıdır diye dü-

şünmekten kendinizi alamıyorsunuz. Bakın **Ahmet Haşim** ne güzel tanımlıyor onu. "Bir mahlûku namütenahi, mahlûkatı esatiriye" . **Vedat Nedim Tör** onun için, "Gerçekten tecti, ne ondan önce bir benzeri gelmişti ne de ondan sonra geleceği vardı" der. Büyük yazar **Haldun Taner**'in değerlendirmesi de çok çarpıcı. Böylesine derin birikimine karşı bir tek satır bırakmadan göçüp giden bu insan için, "Burjuva kalıplarına metelik vermeyen **Celal'in çelebi varlığı ve değeri, pek az insan tarafından bilinmiş ve anlaşılmıştır**" diyor **Taner**. "Sarp dağlar, gür ormanlar, bozkırlar ortasında akıp giden bir pınar ama boşuna akıp giden." Büyük yazar **Melih Cevdet Anday**'ın değerlendirmesi de şöyle: "Bir eski zaman kahramanı, bugünlerin sığ ve yoz ölçüleriyle değerlendirilmesi ve anlaşılması olanaksız bir kahraman."

Ankara Sultanisi'nde müdürlük, İstanbul'da Galatasaray Lisesi'nde öğretmenlik görevi alıp o sırada **Tevfik Fikret**'le birlikte olan, daha sonra trende makinistlik, fabrikada ustalık yapan bugünün neo-liberal kapkaç ortamlarında anlaşılması olanaksız bir kahraman. Sanırım onun bağımsız bir sosyalist olduğunu söylemek yanlış olmaz. Evet gerçekten çok olağan dışı bir insan; çok şey öğreten, çok şey düşündüren bu insanı anlatan bu önemli kitap büyük bir boşluğu dolduruyor. **Sakallı Celal**'den başka kadınlı erkekli yüzlerce insan tanıyor, bir başka dünyanın içine giriyorsunuz. Özellikle bugünün gençlerinin bu kitabı okumalarını, bu insanla birlikte bu dünyayı tanımasını çok isterdim. Geçen yıl yayımlanan kitap büyük ilgi ile karşılandı. Okumayanlar için yeniden anımsatmak istedim. Ayrıca Orhan Karaveli bugünlerde ve bir yıl sonra yine büyük bir emekle yeni kitabını yayımladı: **Tevfik Fikret ve Haluk Gerçeği**.

Fikret çok daha iyi tanınan bir insan ama onun ve oğlu **Haluk**'un hikâyelerinin bilinmeyen taraflarını Karaveli'nin gerçekten usta kalemıyla öğreneceğimize eminim. Onun bu yeni kitabının da çok ilgi uyandıracığından kuşku duymuyorum. Bunları okumamak ciddi bir eksiklik diye düşünüyorum. Eline sağlık Karaveli, bu seriden üçüncü kitabı bekliyoruz.

